



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 43. An Inquisitor possit p[ro]cedere contra mortuos.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-13589**

An Inquisitor possit procedere contra mortuos.



Vadragesi materia questio est: Inquisitor possit procedere contra mortuos qui ante mortem vel post delati sunt eisdem de heretica punitate?

Relat. supra pag. 104.

Anto. Gomez to. 3. varia resol. cap. 1. no. 71.

Respondeo sic iuxta c. Filij de heret. l. 6. ubi dicitur sic: Filij vel heredes illorum qui in agridudinis lecto decumberent, petierunt hereticos consolaturus, ut ab eis per manus impositionem consolationem reciperent secundum consuetudinem eorumdem; si quovim fuerint uniuersis carnis ingredi, ad probandum ipsi defuncti consolationem illam; immo rursus desolationem non sane mentis effectum scepserint, vel post perditam iam loquelam cum tamen moris sit, ut dicitur apud eos, quod nullitaliter consolentur, qui non sit sane mentis, & in mortiam habeat ordinatam, admitti non debent si dum vivebant diffamati erant de heresi, vel suspecti: aut legitime confiteris, quod sane multis existeret, huiusmodi hereticos petierunt: alicui admitti poterunt predicti filij, vel heredes ad probandum, praemissa non tamen per uxores filios, familiares vel de suis aliquos: sed per testes alios dignos & specialiter fidei zelatores.

Idem habetur de verbo ad verbum in litteris predictis Apostolicis Urbani, & Alexandri iij. Olim & in c. Accusatus, in eo vero, de heret. lib. 6. De hoc plenius Archidiaconus super ca. Filij de heret. lib. 6.

COMMENT. XCII.

Num est axioma, videlicet, Inquisitor possit procedere contra mortuos huius criminis, reos, quod quibus modis contingat, paulo post aperiam in hac eadem questione.

In hac questione tria mihi sunt breuiter tractanda. Primum, quanto tempore duret hac actio procedendi contra mortuos in hac causa, aut inera quantum tempus extinguatur, est enim hac res cognitum necessaria, & valde frequens.

Alterum est, in quibus locum habeat, an in solis hereticis, an etiam in fautoribus, receptoribus, & similib. nam hec proprie spectant ad EymERICI institutum hoc loco.

Tertium & postremum erit, cum proceditur contra mortuos, quis sit ordo seruandus, & qualiter sententia pronuntietur.

Delicta morte extinguuntur, locus tamen in heret.

Quantum ad primum, & cinet, animaduertendum est, regulam esse generalem, p morte delinquentium extinguatur etiam delictum, & omnis actio contra illud sine intentu iam sine intentanda valeat, ita ut postea nullus aut a c. sari aut puniri possit. l. 2. et 3. c. si reus vel accusator mort. sue. l. vlt. c. de bonis eorum qui sibi mort. consci. l. in senatus. s. si pro: r morte. ff. ad senatus con. Tr. pillia. c. peruenit. c. eam sam qua. el secundo, qui filij sine legit. c. quorunda. dist. 23. & ratio est, quoniam mors omnia soluit. auth. de nuptijs. s. deinceps. l. de facto. ff. de pub. iud.

A. In crimine tamen laese maiestatis diuine vel humana speciale est, ut morte non extinguatur, id est ob immanitatem facinoris ad maiorem eius detestationem & accusatus. s. in de heret. lib. 6. c. filij. vbi gl. eo. i. c. c. si quis Episcopus: extra de heret. vbi communiter Doctores, & concilium Biturrense, c. 18. p paulo post citabo.

His ita positis, videamus intra quos annos possit Inquisitor contra hereticos defunctos procedere, sed ut questio hac melius intelligatur, aperioris doctrinae gratia distinguenda est: nam bifaria potest esse: scilicet, ad effectum confiscandi bona seu potius declarandi iam confiscata, ut a tertio possessore auferatur, & sacro Inquisitionis officio applicentur. Secundo, potest agere ad effectum, & sine damnandi memoria defunctorum declarando eos hereticos decessisse, & velut tales penas hereticorum incurrisse, ex quo tandem sequitur alius effectus, ut eorum cadauera seu ossa exhiberentur & extra locum sacrum proiciantur, aut comburantur.

Quatum ergo attinet ad primam partem, videlicet, cum agitur ad effectum confiscationis bonorum Bart. & Salyc. in l. 2. c. de apostatis. Hippolytus & Mansilius sing. 306. incip. Bona delinquentis, & alij quos ibi refert, dicunt, Inquisitores non possunt inquirere contra hereticos defunctos, quoad bonorum publicationem post quinque annos, a morte delinquentis computandos. Hos sequitur Rom. sing. 436. in principio. De crimine. Idem tenet glossa in l. Manicheos. c. de heret. verbo, subire, & Ang. in s. inter dum, iustit. de heret. qua ab intest. deser.

Verum Panormitanus in c. cum nobis. de prescrip. nu. 9. & ibid. Fel. nu. 11. & Ant. Gomez to. 3. varia. resol. c. 14. num. 3. versi. nec obstat text. ita distinguunt: Cum bona hereticorum defunctorum applicentur fisco saculari, post quinque annos non possunt Inquisitores procedere contra defunctos, quoad ad hunc effectum, iuxta textum in l. 2. c. de apostatis, & in l. 2. c. de velib. ab. com. quod si bona adiu dicentur fisco ecclesiae, tunc spatio quadraginta annorum durabit hec actio, atque ita monent intelligendum textum in c. 2. s. 2. de prescrip. li. 6. vbi dicitur, bona hereticorum defunctorum praescribi per filios vel heredes catholicos spatio quadraginta annorum, dummodo ea possederint bona fide.

Hac tamen distinctione non obstante, verior mihi sententia videtur, indistincte asserere durare hanc actionem quoad effectum confiscandi bona per quadraginta annos, siue applicanda sint fisco saculari, siue fisco ecclesiae.

Primum, quoniam in delictis ecclesiasticis coeundis dispositioni iuris canonici si adum est, potius quam iuris civilis: manifestum est autem hoc crimine esse ecclesiasticum, c. vt Inquisitionis. s. prohibemus. de heret. lib. 6.

Rursus, quoniam cum in detestationem tanti criminis constitutum sit, ut bona etiam post mortem publicentur, sanè dicendum erit ad quadraginta annos hoc extendi, iuxta textum in dicto c. secundo, de prescrip. li. 6. c. xto, vbi indistincte loquitur. Papa de hac confiscatione, nulla facta mentione de fisco seculari vel ecclesiastico: quare indistincte est is textus accipiendus, l. prima. s. generaliter. ff. de lega. prescrip. qua.

Ob deplora... dicitur... contra...

Quomodo... re... contra...

Dicitur...

heretico... omni... pro...



nullum apparet verbum de creditibus. cū agitur de A  
extincto crimine post mortem: sed tantum habetur  
sermo de fautoribus, receptatoribus, & defensorib.  
& praeiudicati quoque; doctores de hoc articulo differē  
tes, nullam de creditibus mentionem fecerunt.

Mibi hec sententia verissima videtur, a qua non  
poteo recedere, dum modo accipiatur in his qui ne  
res, & proprie credentes haereticorum tā ex verbis  
quā ex factis indicantur: nō in illis qui improprie  
dicuntur credentes, de quibus dixi supra par. 2. su-  
per. q. 30. §. quidam alij sunt. vbi videas ad intelli-  
gendam hoc discrimen.

Sed veniamus tā ad tertiā, & postremam huius  
disputationis partē videlicet, quis ordo seruari debe  
at cū proceditur cōtra defunctos huius criminis reos.

Ad primum quidem obseruandū est, multis mo-  
dis posse contingere aliquem post mortem vt hære-  
ticum iudicari: primum si antequam moreretur, ce-  
pta fuit inquisitio contra eum, & de eius crimine  
cōstitutū, aut per propriam cōfessionem, aut per facti  
evidentiā, aut per testium legitimam probationem,  
et antequam processus finiatur, is reus moritur, vel  
cōfessus, & impenitens, nolens Ecclesie reconcilia-  
ri, vel negatus: hic enī post mortē est cōdēnandus.

Idem iudicium est de relapso, tamen si pœnitēt, &  
conuerso, qui alias iuxta canonum sanctiones, si vi-  
ueret, tradendus esset curia seculari, & antequam  
traderetur, mortuus est.

Quod ipsum in eo quoque locum habet, qui cum in  
carceribus esset pro heresi detentus, se ipsum occide-  
rit: is enim vt paulo post dicemus, tanquam impæ-  
nitēs damnandus est, cum se interficiendo, crimen  
confiteri videatur, vt Cynus scripsit in l. 2. C. qui  
testam. facere possunt. q. 4. nu. 6.

Denique reum huius criminis post mortem dā-  
nari, potest contingere, quoties dum viueret de eius  
heresi non cōstitit, aut de ea non fuit accusatus: post  
mortem tamen eius quocumque tempore cōstitit eū  
haereticum decessisse.

Constat vero vel per aliorum dicta, et attesta-  
tiones, vel per facta, & opera seu libros ab eo cōposi-  
tos, quae excusari non possunt: aut per quamuis aliā  
rationem legitimam.

Neque enim incognitum est, multos post mortē  
haereticos detegi, qui dum viuerent, catholici habiti  
sunt. nam vt ceteros nunc omittam, quandam Her-  
mannum Italum (vt scribit Prateolus li. 7. cap. 21.  
de vitis, & scilicet haereticorum, & Bernardus Lut-  
zemburgus in catalo. haereticorum li. 2. verbo Her-  
mannus) scimus multis annis Ferrariae pro sancto  
habiti, & cultum, a Bonifacio octauo in sum ex-  
humari, & cōburis, quia constitit eū, & haereticū vi-  
xisse, & impenitētē decessisse. Et Ioānē Uniceff  
eod. modo post mortem damnatum nominis in tōci-  
lio Cōstantiensi sessi. 8. anno Domini MCCCXV.

His positis progrediamur ad institutum. De ma-  
teria huius quae aliois differit Zanobinus tract. de  
haere. c. 23. Reperitur in inquisitorum verbo, de-  
functus. Simancas de carb. in si. tit. 18. de defunctis  
Hieronymus Gigas tract. de crimine lese maiestatis pro-  
cedatur, q. 20. & aliquot sequentibus. Conradus  
Brunus lib. 5. de haere. ca. 17. Ioannes Roias tract.

Quot modis  
contingat post  
mortē heretico-  
s dānari.

Multis post  
mortem haereticos  
detegū-  
tur.

De hac mate-  
ria qui disse-  
ruerunt.

de haere. par. 2. assertione 14. idem in singularibus  
fidei singular. 134. incipien. Morte delinquentium:  
glossa, & reuocatus & alij in §. interdum. in si. de ha-  
redit. quae ab intestato deferuntur. doctores in l. 2. C.  
de apostatis. canonis l. a. in c. filij de haere. lib. 6.  
glossa 2. q. 2. in summa. Gondissaluis tract. de ha-  
re. q. 2. Iulius Clarus in §. haeresis, ver. sic. item  
de crimine heresis, Bellamera de ci. 677. incip. In  
tali processu. & decisione 678. incip. Si apparēt fi-  
lij. & decision. 679. incip. Conclusio supra p̄ce-  
dens, & decisione 687. incip. In causa cōclusio-  
nis & decisione 888. incip. proxima conclusio. In quibus  
multa eleganter tractat in hac materia. Adde  
alios ab his citatos, quos gratia breuitatis omitto.

Ordo procedēdi contra haereticos defunctos desu-  
mi posset ex cōcilio Constantensi sessione 6. vbi pro-  
cessum fuit aduersus Ioannem Uniceffium defun-  
ctū: sed ne quid in hac causa desideretur, singulatim  
cuncta huc spectantia praescribemus, tum inde, tum  
alium de collecta.

Obseruatio dignum est, quod Angelus Arctius  
nunc docet in §. interdum, in si. de heredit. quae ab in-  
test. deferuntur. videlicet, q̄ cum proceditur contra  
defunctum reum lese maiestatis, non formatur pro-  
cessus aduersus mortuum, qui cum defunctus sit, ci-  
tari ad iudicium non potest. l. de quare. §. 1. ff. de iu-  
dic. sed formandus est contra eius memoriam, quae  
per sententiam est damnanda.

Proceditur vero contra defunctos in hoc tribu-  
nali ob triplicem potissimum finē: primum vt me-  
moria eius damnetur: Secundo vt bona illius per si-  
scum ab heredit. defuncti, seu a quibuslibet alijs pos-  
sessoribus auferantur: tertio, vt defunctus exhume-  
tur, & extra locum sacrum projiciatur, & combu-  
ratur. Zanobinus tract. de haere. c. 24. instructio  
prima Hispanensis, anni MCCCCLXXIII. c. 10.

Primum itaq; non est leuiter instituta actio seu  
accusatio contra aliquē defunctū, seu verius loquen-  
do cōtra memoriā, & famā eius, nec aliter damnan-  
da, nisi plena probatio habeatur, sicut recte, & salu-  
briter sancit instructio Aulensis anni MCCC-  
XCVIII. c. 4. in fine cuius haec sunt verba, Nec vo-  
tū in iudicij defunctus aliquis, nec procedatur  
cōtra eius memoriā, & famā, nisi plena proba-  
tio habeatur, et inde possit condemnari. hec ibi.

Cum itaq; talia praecesserint indicia, & probatio-  
nes, qualia diximus, primum Fiscalis sancti officij  
petet instanter, vt cōtra eū reuā procedatur, libel-  
lo proposito & concepto per hęc, aut similia verba:  
Cōtra te Reuerendo domino inquisitore aduer-  
sus haereticam prauitatem, & apostoliā cōparet  
N. huius sancti officij promotor Fiscalis, qui de-  
nuntiando, insinuando, & accusando proponit,  
talem defunctum, talis loci habitatorem, dū viue-  
ret, contra catholicam fidem hęc aut illa dixisse  
vel commississe, explicetur in libello hęc delicta &  
non peracta penitētia in eis erroribus decessisse:  
quapropterea petit eum declarari fuisse haereticū,  
eiusq; memoriā damnari, ceteriq; penis affici,

quas cōtra tales statuerūt canonice sanctiones.  
His quidē aut similibus verbis poterit concipit-  
bellus reuocatorius cōtra defunctos huius criminis  
reos. Reperor. In qu. verbo, libellus, §. forma libelli.

pro-  
ficio  
a f  
nd  
us it  
anda.

edit  
postea

Contra  
necesse  
ficti  
dum  
pau-

Non est  
receden-  
tes de  
p̄ficti

quibus  
damnen-  
restitu-  
receden-

restitu-  
restitu-  
restitu-

Hieronymus Gigas tract. de crimine lese maiest. li. 1. ti. qualiter in crimine lese maiest. procedatur. q. 22.

Hac accusatio filijs, uel heredibus, uel alijs quorum interese memoriam defuncti non damnari, no- tificanda protinus est, qua in re diligentissimos esse oportet inquisitores, & videre omnino debent, an sint aliqui defuncti descēdētes, ut personaliter citē tur ad defendēdā rei memoriā. instructio Madriliana anni MDLXI. c. 61. Aretinus in §. interdum. inst. de heredit. qua ab intest. deseritur. Et praescri- ptum nominatim concilio Biterrense c. 18. in haec uer- ba. Ad haereticorum seu credentium condēna- tionem, qui non fuerunt canonice reconciliati ante mortem, citatis eorum heredibus, sine alijs qui de iure citandi fuerint, & cōcessa eis opportu- na copia defendēdi, si iudicialiter procedatis. haec ibi.

Ne quis autem accusationem aut ignoratiā cau- sari possit, p. publica edicta, addito legitimo termino ad cōparandū, citandi quoque erunt filij, aut heredes defuncti, aut quicunque alij quorum interese possit, ut ad defensionem legitime proponendā accedat.

Et termino elapso si nullus ex praecatis compa- ruerit, inquisitores defensorē causae cōstituent, uel u- piam, si delē, & negotio idoneum, qui pro defuncto legitimas excusationes, & defensiones proponat, ut que huic similiter accusatio, & testificatio cōtra de- fectū cōmunicabitur, in iudicio ei uel secretū obseruet negotiorum; cū aduocatis sancti officij solū cōserat. & ita fieri p. cessus iuris, & ordine debito obseruato.

Quod si comparuerit, admittendus est ad memo- riā defendēdā; nec refert an is qui comparuit ad de- fendēdum in hac causa sit etiam de haeresi notatus, aut inquisitus, aut in carceribus detentus; quia cum fieri possit, ut & defunctus, & hic qui comparuit in- quisitus liberari possint ab ea iudicij, & accusatio- nis instantia, profecto ne cui praedictum fiat, cō- cedendum huic est (cum sua quoque inter sit) ut ad reuocandū defunctum excusatum admittatur. quod Ma- driliana instructio praecato loco recte constituit.

Illud praeterea quaesitum est, an quilibet sine de- lectu audiendus sit qui uelit in memoriam, & famā defuncti defendere. Similiter de catho. inst. titu. 18. nu. 15. quae uilibet esse admittendum uia impro- bari, si modo probabilē defensionis causam affirmat: nam & unicusque Deus mandauit de proximo suo, & natura inter omnes homines cognationem qua- dam constituit: & in omnibus rebus praesertim fi- dei, & religionis omnes sumus fratres in Christo: & postremo quia humanitatis ratione cuiuslibet appellatio pro homine ad mortem damnato admit- ti solet, nec quaeritur cuius inter sit: multo ergo ma- gis admittēda pro defuncto defensio est, qui se defē- dere nequit. Equidem huic sententiā libet accedere.

Obseruandum etiam cōseco diligenter, quod ca- pite quodam quarto Abulensis instructionis anni MCCCCXCVIII. sancitum extat, ut procel- sus contra defunctam breui tēpore conficiatur, nec in causa supersedeant inquisitores ob defectum pro- bationum; nisi forte sit uerisimile quod intra bre- uis tempus, alia probationum genera superuenit; cū uero plena probatione reus conuictus nō fuerit, pro- tinus absolueudus est. Rationem huius decreti pro- fecto iustissimā addit praecitata instructio: quoniam

nisi ita fieret, filij forte, & filiae eius defuncti, cui- us causa agitur, si diu in ea supersederetur, interim non inuenirent cum quibus matrimonia contrahē- rēt, nec possēt disponere de bonis a defuncto relictis.

Quod si fortassis post absolutum defunctum alij contra eum testes superuenirent, tractari denno cau- sa possēt. nam in hoc crimine fauore fidei (ut alibi copiose diximus) sententia lata nō transeunt in re- iudicatā, priora uero testimonia vim suam integrā conseruabunt, & cum his, quae superuenierint cōi- gi poterunt ad faciendam plenam probationem.

Quamuis enim perempta instantia, pereant acta ordinaria, quae instantiam illam respiciunt, ut fide- ius foris datus, citatio, litis contestatio, & id genus alia, l. properandum. §. si quidem. ubi Bartolus, & alij c. de iudicij. l. cum lite mortua. ff. iudicatū solui. ea tamen acta, quae concernunt litis decisionē, ut sunt confessiones, attestations publicae & coram iudice, & similia tendentia ad probationem iuris, & merita causae, non pereunt. l. iubemus. c. de libe- rali causa. l. properandum. §. ult. c. de iudi. & pro- pterea fidem faciunt in alia instātia, & causa ten- dente ad eundem effectum cum prima. ita singulari- ter, & uere docet Alexander consi. 57. incip. Visa petitione. li. 1. notant communiter canonistae in c. causam qua. cl. 1. extra de testibus, & doctores in l. is apud quem. c. de edendo. & haec est uera, commu- nis, & usu recepta sententia, quam profitetur, quos praecato loco adducit Alexander.

In hac causa cum agitur contra defunctum, ple- nior & clarior probatio exigenda est, quam cū pro- cedatur contra uiuentem, & ratio in promptu est, quia defunctus se defendere nequit, quare in praeci- ta instructioe Abulensi anni MCCCCXCVIII. c. 4. rectissime statutū est, ut absq; plena probatione ad damnandā memoriā & famā defuncti procedatur.

Tametsi uero sufficiens probatio habeatur con- tra aliquem defunctū ad eius famā, & memoriā cō- dēnandā, nihilominus tamen non debet fieri honorū sequestratio: quae cum sint iam apud tertios possesso- res, non debent illis spoliari donec defunctus fuerit haereticus declaratus, & possessores honorū in iudi- cio uicti atq; hoc est iuris rationi cōsonū ut recte testatur si adriliana instructio an. MDLXI. c. 61.

Cum reus moritur priusquam eius causa esset ab- soluta, & finitus processus, quamquam ille cōfessus esset, si tamen talis confessio nō plene satisfaciebat depositionibus contra eum in processu habitis, & praeterea uiuens nō poterat ad reconciliationem recipi, similiter id notificandū est filijs, aut heredib. eius, aut alijs quorum interese eum defendere, & illis defen- dere uolentibus, danda copia est accusatiōis, & te- stificatiōis, ut supra dictū est. et quicquid legitime ad defuncti defensionē proposuerint, audiendū, et ad- mittendū est. huic spectant tradita per Aretinū in §. interdū. in si. de heredi. qua ab intest. deseritur.

His ita positis, et rite obseruatis, aut absolueudus est defunctus, aut contra memoria eius, & famā cō- dēnanda: si absolueudus fuerit, sententia absolutoria publice pronuntiari debet, idq. optima ratione fieri oportet, quoniam cum cōceptum est procedi cōtra de- functum, publica edicta proposita fuerunt, ex quib. cōstitit populo, quod inquisitores procedere uolebāt

Etiā abso- lutōd-functo tractari de- nuo causa po- test, si proba- tiones super- ueniant.

Acta in vno iudicio in alio faciunt fidē.

Cetera defun- ctum plenit- er exiguit pro- batio, q̄ con- tra uiuentē.

Bonorum se- questratio cur non fiat.

Si reus m- riatur anteq- eius causa f- niatur, q̄ id agendū.

Cum defun- ctus est absol- uendus quali- ter sit senten- tia pronuntia- da.

Non con- uentio

Non con- uentio

Non con- uentio

Non con- uentio

Non con- uentio

Non con- uentio

Non con- uentio

Statua defun-  
cti ab solu-  
ti non est pro-  
ducenda.

Statua defun-  
cti damna-  
nda  
est in publica  
fidei actione.

Statua defun-  
cti damna-  
ri traditur.  
curia secula-  
ri traditur.

Statua eius  
qui se occi-  
dit an produ-  
cenda.

Vfus produ-  
cendi statuas  
in sancto offi-  
cio.

ad damnandam famam, & memoriam ei usque ut er-  
go quoquo modo fieri potest famam restituitur, pu-  
blice nuntiandus est absolutus.

Ceterum hoc casu nec defuncti statua in publicum  
producenda est nec errores de quibus accusabatur,  
nominatim referendi sunt, cum probati non fuerint.  
atque hoc rectissime ut cetera sancit Madrilian-  
na instructio anni MDLXI. c. 6.

Contra vero fiet si damnata fuerit defuncti me-  
moriam: nam in primis imago seu statua eius, qui da-  
natur, in publicum produ- enda est (cui maioribus  
characteribus descriptum affigitur nomen illius de-  
functi, cuius memoria damnatur) & praeterea co-  
ram illa, ac si defunctus ipse vivens, et praesens,  
esset, recitantur omnes articuli erronei seu ha-  
reticales, facta ite seu opera haereticalia, quae legiti-  
me probata fuerint contra defunctum, eo modo quo ge-  
sta sunt ab illo, qui damnatur, sicut in concilio Constā-  
tientiensi factum fuisse videmus, & observatum contra  
Joannē Vicleff, cuius memoria damnata fuit, &  
articuli eius reprobandi se. 8. ut paulo post apparebit

Hec defuncti statua per sententiam curiae secula-  
ri traditur, quam iudex secularis deinde comburit,  
ac combussisset defunctum illum si vixisset, & per-  
tinax decessisset.

De illo, qui in carcere pro haeresi detentus, se ip-  
sum interfecit, dubium videtur, an eius statua pro-  
duci in publicum debeat, & curia seculari tradi: et  
verius quibusdam apparet illius velut impenitentis  
statuam in publicam actionem producendam, et  
curiae seculari tradendam: quod Ioannes Roias as-  
seruit trac. de haeret. par. 2. assertione 14. nec ratio-  
ne id caret: nam conscientia criminis sibi mortem con-  
seuisse putandū est, & eo ipso crimen confiteri vi-  
detur, ut Cynus scripsit in l. 2. c. de his qui testa-  
mon. facere possunt, q. 4. & Godesialus tract. de hg  
ret. q. 22. nu. 1. & Simancas de catho. instit. tit. 18.  
nu. 1. & Montalvus in legibus Hispanis septipar-  
ti is, partita 7. tit. 1. l. 24. & ceteri per hoc relati.

Quare nisi filij aut heredes eius qui se interfecit  
aut alij quorum interest, probaverint rem non  
se interfecisse criminis conscientia (quod equidē in-  
dizio meo difficulter probari potest) ille perinde pu-  
nietur, ac si eius haeresis plene probata fuisset, quod  
re. Te precitato loco Simancas sensit.

Atque hoc ipsum Simancas, & Ioannes Roias lo-  
cum habere consent in eo, qui post plenam confessio-  
nem sibi manus intulit: nam eius confessio post necē nō  
valebit ad eum excusandum aut tuendum: nam, &  
Iudas confessus fuit crimen, quia tamen laqueo se  
suspendit, neque confessio neque penitentia quid-  
quam ei profuit, cap. Iudas, & cap. nihil. de penit.  
distinct. 2.

Quod sit queras, an quae de statua producenda,  
& relaxanda seu tradenda curiae seculari, & com-  
burenda praediximus, alio iure sunt constituta, re-  
spondebo, id mihi non constare, nec videri rem admo-  
dum antiquam, ut dixi supra super. 13. modo proces-  
sum si dei terminandi, circa finem: iure enim solum  
caueatur, ut defunctus exhumetur eiusque ossa ec-  
clesiastica sepultura priventur. c. quicumque, de ha-  
ret. li. 6. & in concilio Constantiensi, sessi. 8. nihilo-  
quinius tamen res est valde apta ad defunctorum me-

moriam damnandam, & timorem incutiendum: id est;  
in hoc, ut in ceteris, quae lege definita non sunt, con-  
suetudo sancti officij pro lege servanda est, nec sine  
periculo hoc rejicere liceat, ut improbare, sicut latius  
alibi de hoc differendo, ostendimus.

Sed proponamus iam tandem formulam senten-  
tia pronuntia idē contra huiusmodi defunctos, &  
omissis ceterisque referri possent, de quibus Zan-  
chinus trac. de haeret. c. 41. & Repertorium inquisi-  
sit, verbo, sententia, § supra visum est, illam omni-  
no recessere placuit, quam protulit concilium Con-  
stantiense sessi. 8. contra Ioannem Vicleff, unde  
totus ordo procedendi contra haereticos defunctos  
colligi potest. ea vero ita habet.

**Sententia damnationis doctrinae Ioannis  
Vicleff, & articulorum qua-  
draginta quinque.**

**F**idem catholicam, sine qua (ut ait Apostolus) Heb. 11.  
impossibile est placere Deo, a falsis eiusdem  
fidei cultoribus, immo peruersis impugnatori-  
bus, & per superbam curiositatem intendenti-  
bus sapere quam oportet, mundi gloriam cupis-  
sibus, oppugnatam sapienter, & contra illos per fi-  
deles Ecclesia milites spirituales opposito scuto  
fidei defensatam fuisse, sanctorum Patrum scri-  
pturis atque gestis instrumur. Haec quippe bel-  
lorum genera, in bellis carnalibus. Israelitici po-  
puli aduersus gentes idolatras praesignata fuerunt.  
In his itaque spiritualibus bellis sancta Ecclesia  
catholica in fidei virtute superni luminis radijs  
illustrata, Domino providente, & sanctorum pa-  
trocinio opem ferente, semper immaculata, per-  
manens, erroris tenebris velut hostibus profuga-  
tis, gloriosissime triumphavit. Nostri vero tem-  
poribus vetus ille, & inuidus hostis nova certami-  
na (ut probati temporis huius, manifesti sunt)  
succitavit, quorum dux, & princeps exitit quon-  
dam Ioannes Vicleff, pseudo Christianus, qui  
dam viceret, aduersus religionem Christianam, &  
fidem catholicam pertinaciter asseruit, & dogma-  
tizavit plures articulos, quorum X. V. huic pagi-  
nae duximus inserendos. haecenus ibi.

Et mox concilium subdit nominatum, & expres-  
se articulos haereticos, & erroneos eiusdem Ioannis  
Vicleff, & condemnationem eorum, & ceterorum  
tractatum, & librorum eiusdem: inde vero eū pro-  
nuntiat haeticum, & memoriam eius condēnas, &  
ossa ipsius exhumari mandat in haec verba.

**E** Insuper quia auctoritate sententiae, & decreti  
Romani concilij, mandatoque Ecclesiae, & sedis  
Apostolicae, datis dilationibus debitis processum  
fuit super condemnatione dicti Ioannis Vicleff  
& suae memoriae, edictis propositis, denūciationi-  
busque, ad vocandum eos, qui eundem, siue eius me-  
moriam defendere vellent, si qui penitus exister-  
rēt. Nullus vero comparuit, qui eundem, siue eius  
memoriam defenderet. Examinatis insuper testi-  
bus super impenitentia finali pertinaciaque dicti  
Ioannis Vicleff, per commissarios deputatos p-  
dominium Ioannem Papam, modernū, & hoc co-  
cilium

Heb. 11.

Forma  
concilij  
Romani  
sig. haeret.

Forma  
concilij  
Romani  
sig. haeret.

cessum, seruatisq; ieruandis, vt prout in tali ne-  
gono postulat ordo iuris, de eius impunitia ac  
finali pertinacia per euidentia signa testibus le-  
gitimis comprobata, fuit legitime facta fides. Pro-  
pterea instante procuratore fiscali, edictoq; p-  
posito ad audiendum sententiam ad hanc diem, hęc  
sancta Synodus declarat, diffinit, & sententiat,  
eundem Joannem Vvicleff fuisse notorium here-  
ticum, pertinacem ac in heresi decessisse, anathe-  
matizando ipsum patrem, & suam memoriã con-  
demnãdo, decernitq; & ordinat corpus & eius  
ossa (si ab alijs fidelibus corporibus discerni pos-  
sint) exhumari, & procul ab Ecclesia sepultura  
factari, secundũ canonicas, legitimas sanctiones.  
hęc ibi. *Quæ omnia mutatis mutandis, paucisque ad-  
ditis & detractis, pro causa varietate, facile pote-  
runt quibusuis defunctis damnandis accommodari.*  
*Atque ex his omnibus copiose, nisi fallor, explicata  
remanet quæcũq; in hac causa desiderari possunt.*

Quoniam vero contingere solet, vt cum he-  
reticus quispia vel heresiarcha vel uicinus vel mor-  
tuus condemnatur, domus quoque eius seu turres, et  
habituacula, in quibus ille hereticus aut heresi-  
archa conuenticula, & congregationes perfidie ce-  
lebrauerat, diruantur penitus, & solo aquaretur, ne tã-  
tã impietatis vllum remaneat vestigium: propterea  
hęc etiam formũ a sententia di- uendarum domum,  
quæ ab Eymérico ubiq; fuit omiffa, suppleri debuit:  
ea vero ita habet:

**Formula sententię, qua domus, in quibus  
heretici reperti sunt, aut conuenticula  
celebrantur, dirui iubentur.**

**C**VM fida testium relatione, aut facti  
euidencia, vel propria cõfessione reo-  
rũ nobis constiterit legitime, in tali domo  
seu turri ipso domino sciente, & dissimulã-  
te, aut non impediẽte, hereticos sua con-  
uenticula legibus verita celebrasse, aut eos-  
dem esse receptos, aut dãnata, & falsa dog-  
mata prædicasse: idcirco vt locus ille, qui  
fuit receptaculum, & latibulũ hereticorũ,  
sit infordium putredinumque receptionẽ,  
ob detestationẽ tãti criminis perpetuo de-  
putatas, auctoritate, qua fungimur pronun-  
tiamus, præcipimus, & iubemus, præfatam  
domum funditus dirui, & solo equari, sine  
sperã edificatiõis in futurum; pronuntiã  
tes amplius, & declarãtes, omnes lapides,  
rudera, & cõementa inde amota ad fiscum  
nostrum pertinere. Ita fere Zacharius trac. de  
heret. ca. 41. & Repertorium inquisitorum verbo  
sententia. §. aliud genus sententię.

Hęc pœna diruendarum domuum in detestationẽ  
huius criminis multis Ecclesię sanctionib. contin-  
etur: nã in concilio Tolosano anno D. MCCXXIX.  
contra hereticos celebrato, cap. 5. ita scriptum est:  
Illam autem domum, in qua fuerit inuentus hæ-

**A**reticus diruedam decernimus, & locus ipse siue  
fundus confiscetur. *Et paucis post annis in concilio  
Biterrensi c. 35. idem est plenius cautum his ver-  
bis:* Domos etiam in quibus inuenti sunt vel fue-  
rint heretici viui vel mortui, vestiti seu damnati  
scientibus, & consentientibus dominis domorũ  
existentibus legitime ætatis, dirui faciatis, & bo-  
na omnium ibidem tunc habitantium confisca-  
ri: nisi suam innocentiam, & iustam ignorantia  
probare potuerunt manifeste. *hactenus ibi. Et nõ  
multo post tempore Innocentius Quartus hoc ip-  
sancit rescripto quodam incipiente:* Ad extirpan-  
da (cuius archetypus extat in inquisitione Bononiẽ  
si) §. Domus, autem. in hæc verba: Domus autem  
in qua repertus fuerit aliquis hereticus vel here-  
tica sine vlla spe reedificandi, funditus destrua-  
tur, nisi dominus domus eos ibidem procuraue-  
rit reperiri. Et si dominus illius domus alias  
domos habuerit contiguas illi domui, omnes il-  
la domus similiter destruantur. *hęc ibi. Eandem  
hanc pœnam confirmauit et declarauit idẽ Inno-  
centius paucis post annis per Bullam incipientem, Cũ  
in constitutionibus. quam inseruimus in sine hu-  
ius operis, de quo plenius disserui alibi: interim vi-  
deto Zacharium in trac. de heret. c. 39. vbi Cam-  
pegius. & c. 50. Repertorium inquisitorum, verbo,  
domus. & Simancas de cath. instit. tit. 36. num. 88.  
& seq.*

Illud hic addiderim, solere quandoque aream di-  
ruta domus sale conspergi ob sterilitatem, cum di-  
rorum prolacione ac interpretacione verborum, vt  
pulchre docet Bernardinus Miedes vir varia lectio-  
ne li. 2. commentariorum de sale. num. 43. & alibi  
in eodẽ opere, quod tamen nullo iure (quod ego le-  
gerim) cautũ sit. nihilominus laudabiliter iudicio no-  
stro poterit in detestationem huius criminis vstipa-  
ri. q. cum fieri decreuerint inquisitores, in sententia  
appouendam curabunt; videlicet vt & domus di-  
ruatur, & solum sale conspergatur.

**D** Postquam autem domus vel turris diruta est et  
solo equata, vt perpetuũ extet infamie ac iustæ pu-  
nitionis monumentũ, in eadem area siue solo soli-  
dus lapis vel marmorea columella quatuor aut qui-  
que pedibus alta erigitur, incisus in ea masculis  
quibusdam characterebus continentibus nomen do-  
mini domus, destructionisque causam indicantibus  
& tempus significantis, sub quo Romano Ponti-  
fice, & sub quo Imperatore vel Rege imperare res  
acta est. cuius rei nostris diebus celebre monumentũ  
extat in Hispania in illustri oppido de Valladolid,  
Vbi anno Domini MDLIX. Augustinus Cazala  
tametsi conuersus & penitens velut dogmatista  
traditus fuit curiæ seculari, & domus eius diruta;  
in cuius nunc areæ, columella apposta cernitur, rem  
gestam, sicut prædiximus, indicans.

Quæstiones autem varias, quæ, dũ huiusmodi do-  
mus dirui iubentur, incidere possunt, explicui copia  
se in commentarijs concilij Biterrensis, c. 35. quos  
(si Deus concefferit) proxime edemus. interim vide  
Albericum de Rosate trac. de statutis par. 3. quæst.  
46. & seq.

area diruta  
domus sale  
conspergitur.

In area diru-  
ta domus co-  
lumbella erigi-  
tur, re gesta  
indicans.